

**Posudek školitele na diplomovou práci Bc. Kláry Bešćecové: „Přátelství nám nezakážou“.
*Nezávislé aktivity katolické mládeže v 80. letech ve vzpomínkách jejich účastníků.***

Diplomová práce Kláry Bešćecové je dlouhodobě promyšlenou sondou do prostředí mladých, duchovně orientovaných lidí, kteří se během svého dospívání v 80. letech minulého století zapojili do poloilegálních a ilegálních volnočasových aktivit v rámci skrytého života církve. Diplomantka se ve své práci zaměřuje především na možnosti žití víry ve společenstvích věřících lidí. Diplomová práce se věnuje čtyřem nejrozšířenějším aktivitám mládeže: salesiánským chaloupkám, táboru Radost, společenství příchovické fary a skautským oddílům.

Klára Bešćecová se rozhodla napsat svoji práci s využitím orální historie, avšak rozhovory doplnila prameny písemné povahy především z Archivu bezpečnostních složek. Stranou zájmu nezůstala ani sekundární literatura.

V úvodu své práce čtenáře seznamuje se stavem bádání v konkrétním prostředí. Specifický „ostrůvek svobody“ chápe jako nezávislou aktivitu mladé generace, většinou spontánní a většinou též prvoplánově nepolitický.

Diplomantka vymezuje svůj výzkum, resp. svůj okruh narátorů jednak generačně, jednak v jeho duchovní rovině, a v neposlední řadě z hlediska sledovaného období (80. léta minulého století). Za promyšlené považují stanovení šesti stanovených výzkumných otázek, které vhodně pokrývají aktivity zkoumané části mládeže. Na tomto místě je třeba podotknout, že takto stanovené otázky mohly vzniknout na základě podrobného studia sekundární literatury, a na základě konzultací s odborníky na danou problematiku. Přípravnou fázi diplomantky považují za velmi promyšlenou, podrobnou, kdy se jí pro specifický výzkum podařilo najít i vhodné konzultanty.

Pokud by diplomantka zvolila metodu životních vyprávění, je možné, že ze spontánního výkladu by se okruh otázek ještě rozšířil. Klára Bešćecová si je tohoto faktu vědoma a vymezuje, proč zvolila formu strukturovaných interview. Na tomto místě bych se rád otázal, zda, jak autorka píše, už opravdu nebylo třeba vést další, následný rozhovor, zda měla pocit, že narátoři skutečně téma zodpověděli již v prvním interview?

Možná není třeba zdůrazňovat, že je metoda orální historie *světově* uznávanou výzkumnou metodou, jednak není potřeba metodu dnes již takto legitimizovat, jednak se stále najdou po celém světě nedůvěřiví historici, je tak na každém z nás, jaké vědecké přístupy zvolí a zda bude ke svým pramenům stejně kritický.

Klára Bešćecová právě potřebnou kritičností pramenů a především orální historie disponuje, když poukazuje na všechny možné složitosti výzkumu, jako například otázku paměti nebo rozmanité otázky kvalitativního výzkumu.

Metodicky užitečná je podkapitola věnovaná kontaktování narátorů, zde konkrétně roli tzv. gatekeepera, který podle mého soudu hrál v takto koncipovaném projektu důležitou roli. I další metodické rozbory orální historie (analýza a interpretace, resp. otázka etiky) považují za produktivní, umožňující autorce vymezit vlastní východisko badatelky. Z hlediska čtenářského považují za přínosné zařazení přehledných medailonků narátorů.

Archivní výzkum považují vzhledem k formě zpracovávaného tématu za dostatečný, stejně jako využití dalších písemných materiálů.

Za zdařilý exkurz považují podkapitolu, *Úvod do skrytého života církve*, kde diplomantka nastiňuje zkoumanou problematiku na pozadí tzv. velkých dějinných událostí. Konstatují to proto, že mnohdy bývají tyto přehledy jen „otrocky“ přepsanými úvody k problematice „normalizace“. Klára Bešćecové se podařilo této nástraze vyhnout.

Další části diplomové práce věnované salesiánským chaloupkám, táboru Radost, společenství příchovické fary a skautským oddílům jsou podle mého názoru přínosným a rozšiřujícím pohledem na ne zcela probádané (možná až na skauting) volnočasové aktivity křesťanské, obecněji, duchovně žijící mládeže v 80. letech.

Podobně jako v mnoha projektech je patrné, jak „normalizace“, zvláštní to období našich dějin, sice totálně nepotírala všechny projevy náboženského života, na druhé straně však život věřícím značně komplikovala, v některých případech i fatálně. Například pokud museli někteří z jakéhokoli důvodu (nejčastěji při dotazech učitelů na docházení do kostela) zapřít svojí víru. Právě takové zápasy, vnitřní dilemata mohou diplomové práce, podobné této, velmi dobře ilustrovat a přitom zůstat v rovině porozumění a hledání otázek, jak by se člověk v podobné situaci sám zachoval.

Diplomantka hodnotí zkoumané aktivity jako přínosné, zapadající svým způsobem i do ranku „ostrůvků svobody“, tzn. jako aktivity, které rozvíjely přátelské vztahy, návyky, chování, přes podporu v oblasti duchovní. Sama však dodává, že ne vždy je zaznamenaný obraz tak idylický a problémy se naskytly i ve zkoumaných seskupeních (například problematičnost některých vedoucích atp.). V tomto ohledu by mě zajímalo, zda autorka nezaznamenala ani v jednom případě určitou pochybnost v takto koncipované a praktikované „duchovní výchově“ v dětském věku narátorů (například povzdech, že to byla volba rodičů a ne jich samotných, ať již samu podstatu takto tráveného volného času považují za smysluplnou).

Kladně hodnotím i podkapitulu věnující se dohledu státní bezpečnosti těmto skupinám mládeže a souhlasím se závěry Kláry Bešćecové, že tajná policie o akcích většinou věděla, ale stačilo jí je mít pod kontrolou, zmapované. A navíc to byl přeci jen určitý ventil (především ve druhé polovině 80. let), který režim se skřípěním zubů toleroval, samozřejmě potud, pokud to neohrožovalo jeho podstatu.

Diplomová práce je napsána přehledně, v logické návaznosti, zkoumané téma pokládám za inovativně uchopené, práce je napsána pěkným jazykem (i překlepů je méně, než bývá obvyklé).

Navrhuji známku **v ý b o r n ě**. Kláře Bešćecové pak přeji vše dobré jak v osobním, tak i v profesním životě.